

Alegerile locale generale din 2023 au demonstrat că reforma organizării administrativ-teritoriale este inevitabilă

“

Reforma administrativ-teritorială, amânată de mult timp, devine **inevitabilă** pe fondul scăderii constante și continue a numărului populației Republicii Moldova.

#AlegerileLocaleGenerale2023

În cadrul alegeri locale generale din 2023, Promo-LEX a constatat, în premieră, o serie de probleme care confirmă că, pe fundalul scăderii constante și continue a numărului populației Republicii Moldova, reforma administrativ teritorială, amânată de multă vreme, este inevitabilă.

Una dintre problemele constatate ține de **insuficiența resurselor umane pentru completarea componentei organelor electorale inferioare** (consilii electorale de circumscripție și birouri electorale ale secțiilor de votare). Completarea anevoioasă/dificilă și deseori modificări ale componentei organelor electorale inferioare au fost o trăsătură distinctă a recentelor alegeri locale. Promo-LEX a constatat cel puțin

412 cazuri de modificare a componenței nominale a 294 de consilii electorale de nivelul întâi (33%). La fel, observatorii Promo-LEX au raportat 73 de cazuri de nerespectare de către membrul organului electoral a incompatibilităților și a restricțiilor în activitatea sa (este soțul/soția sau ruda de gradul întâi a candidatului; a absentat nemotivat de la două ședințe consecutive ale organului electoral etc.).

Cu referire la calitatea activității consiliilor electorale de nivelul întâi, Promo-LEX a observat că gradul de nemulțumire al candidaților și al altor părți interesate față de aceasta a crescut, comparativ cu scrutinele locale anterioare, ceea ce pare să indice asupra pregătirii insuficiente a resurselor umane disponibile.

Un alt aspect problematic atestat ține de **insuficiența resurselor umane în completarea listelor de candidați**. În premieră, la recentul scrutin local a fost atestată imposibilitatea constituirii legale a consiliilor locale din 4 localități, pe motiv că numărul mandatelor validate a fost mai mic decât cerința legală. A fost o situație fără precedent când consiliile locale nu au putut fi convocate din cauza numărului insuficient de consilieri aleși. Deși era clar că alegerile nu vor avea consecințe, ele oricum s-au desfășurat întrucât cadrul legal nu prevedea alte scenarii pentru astfel de situații. Astfel, în cele patru localități – satul Cairaclia și comuna Cealîc din raionul Taraclia și satele Chioselia Rusă și Cotovscoe din UTA Găgăuzia – vor avea loc, pe 19 mai 2024, alegeri locale noi pentru consiliile locale, iar în Chioselia Rusă și Cotovscoe urmează a fi aleși și primarii.

Problema insuficienței resurselor umane ar putea fi mai ușor soluționată în condițiile reorganizării administrativ teritoriale care va permite consolidarea capacităților comunităților locale.

În contextul scăderii continue a numărului populației, problemă ce afectează în special localitățile mici, și în condițiile unor factori obiectivi, cum ar fi exodul continuu al forței de muncă active și migrația internă spre zonele urbane, Promo-LEX consideră că, până la viitoarele alegeri locale, sunt necesare măsuri ferme în domeniul reformei administrației publice locale. Or, amintim, că în mai mult de jumătate (52%) din cele 896 UAT de nivelul întâi, care și-au ales primarii și consilierii în 2023, populația este de sub 1.500 de persoane, număr minim necesar pentru formarea unei unități administrativ teritoriale.

Implementarea reformei organizării administrativ-teritoriale a Republicii Moldova în vederea consolidării capacităților resurselor umane la nivel administrativ primar se regăsește printre recomandările formulate de Promo-LEX și în [Raportul final al misiunii de observare a alegerilor locale generale 5 \(19\) noiembrie 2023](#).